

Betreft: Interprovinciaal wolvenplan

Aan: de leden van de Provinciale Staten van de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

Onlangs is het interprovinciaal wolvenplan conceptversie 17 oktober 2018 ter besluitvorming door het IPO-bestuur gepubliceerd. (ref 1) Het IPO bestuur heeft hier nog geen besluit over genomen. Het Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders (Platform KSG) wijst u middels deze brief op een aantal tekortkomingen in het concept plan zoals het nu voorligt.

Het Platform KSG beschouwt de komst van de wolf als een gegeven en zet daarom volop in op het nemen van preventieve maatregelen tegen aanvallen door wolven.(ref. 2)

Een belangrijk onderdeel van het interprovinciaal wolvenplan is de bescherming van schapen en geiten tegen predatie door wolven. Op zich is dat goed, maar juist op dit punt schiet het concept wolvenplan zoals het nu voorligt ernstig tekort. In het wolvenplan worden niet-bedrijfsmatige houders uitgesloten van een tegemoetkoming voor preventieve maatregelen. De grens wordt gelegd bij ongeveer 17 ooiën (ref. 1, pag. 44). Uit de rapportage RVO Dierregistraties 2016 blijkt dat bij deze grens ongeveer 70% van het totale aantal schapenhouders wordt uitgesloten. (ref. 3) Voor geitenhouders ligt dit percentage boven de 90%.

Niet-bedrijfsmatige schapen- en geitenhouders leveren een maatschappelijke prestatie. De dieren lopen buiten en onderhouden en verlevendigen het landschap. Wij bevorderen de biodiversiteit en houden vaak een cultuur-historisch en genetisch erfgoed in stand. Mede dankzij de inzet van deze houders zijn zeldzame inheemse rassen van de ondergang gered. In vele gevallen hebben wij een educatieve of toeristische functie. Daarom mag van de overheid een bijdrage verlangd worden om ons te helpen aan te passen aan de nieuwe realiteit.

Het toekennen van een bijdrage aan preventie heeft niet alleen enige financiële betekenis maar is ook een blijk van waardering. Juist omdat de overige 30% van de houders wel in aanmerking komt voor een vergoeding zal deze uitsluiting op veel onbegrip stuiten.

Wolven maken geen onderscheid tussen bedrijfsmatig en hobbymatig gehouden dieren. Voor iedere dierhouder is het verlies van zijn dieren door een wolf een aangrijpende gebeurtenis. Juist de hobbyhouders kunnen een voortrekkersrol vervullen bij het invoeren van wolfwerende maatregelen. De overheid zou dit moeten stimuleren.

De wolven problematiek staat ook op de Europese agenda. Op 24 juni 2014 is onder auspiciën van de Eurocommissaris voor milieu een overeenkomst over de co-existentie tussen mensen en grote carnivoren gesloten. (ref. 4) Deze overeenkomst noemt een aantal principes die van toepassing zijn op de komst van de wolf. Een van de principes is een constructieve dialoog tussen stakeholders. Het moge duidelijk zijn dat het uitsluiten van de grote groep hobbydierhouders geen uitkomst van een constructieve dialoog kan zijn. Op 18 september 2018 was de laatste bijeenkomst van het EU grote carnivoren platform. (ref. 5) In de hieruit resulterende 'workshop statement' wordt wederom benadrukt dat een goede bescherming van vee de sleutel is tot een conflictarme komst van de wolf.

Op 26 oktober 2018 is in ons buurland Nedersachsen de ondersteuning voor het nemen van preventieve maatregelen uitgebreid naar hobbydierhouders. (ref. 6) Ook in Nedersachsen zijn er vele hobbydierhouders en veroorzaakt de wolf veel ellende. In eerste instantie is hier de fout gemaakt door hobbydierhouders uit te sluiten. Dit is nu dus hersteld. In de toelichting wordt de bijdrage van de hobbyhouders aan de instandhouding van de rassen en de biodiversiteit gememoreerd. Wij roepen de Nederlandse provincies op om niet dezelfde fout te maken en het in één keer goed te doen.

Wij merken op dat de denkwereld van de provincies nog helemaal in de tradities van het Faunafonds is. Het Faunafonds is er alleen voor schadevergoedingen aan boeren en niet bedoeld voor burgers. Men is bang om een precedent te scheppen waardoor burgers wildschade bij de overheid gaan claimen. Schade door de wolf is qua beleving onvergelijkbaar met alle andere wildschade. Ook de overheid moet zich aanpassen aan de nieuwe werkelijkheid. De wettelijke regelingen moeten zodanig aangepast worden dat, als het om wolven gaat, er geen onderscheid tussen bedrijfsmatig en hobbymatig wordt gemaakt. Dit moet geen uitzondering zijn maar een normale zaak.

In het wolvenplan wordt geadviseerd om pas te beginnen met een pilot met een gebiedsgericht schadepreventieplan als een territorium is vastgesteld. Wij raden aan om hier niet op te wachten maar direct een pilot te starten in een gebied waar regelmatig zwervers schade aanrichten. Zo kan in een vroegtijdig stadium ervaring worden opgedaan en goodwill gekweekt.

Tenslotte merken wij op dat de voorgestelde 50% bijdrage in de preventiekosten wel erg schril afsteekt tegen de 80% bijdrage die Niedersachsen en diverse andere Duitse deelstaten verstrekken. Dit percentage moet omhoog. Wij verwijzen naar het op 8 november 2018 genomen besluit van de Europese Commissie dat een 100% tegemoetkoming in de kosten van schade en preventie niet als staatssteun wordt aangemerkt. (ref. 7) De provincies zouden in samenwerking met het ministerie van LNV de financieringsmogelijkheden met EU gelden volop moeten benutten.

In een eerder stadium hebben wij de werkgroep LUPUS van het IPO en de gedeputeerden van de oostelijke provincies gewezen op bovenstaande tekortkomingen. Helaas hebben wij hierop geen of onbevredigende reacties gekregen. Daarom wenden wij ons nu tot de leden van de Provinciale Staten. Wij hopen dat zij hun verantwoordelijkheid nemen door met de ter beschikking staande middelen ervoor te zorgen dat het wolvenplan wordt herzien.

Uiteraard ben ik te allen tijde bereid om het een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

Gijsbert Six

Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders

dossierhouder wolven

06-24255303

gijsbert@gcsix.nl

www.platform-ksg.nl

Het Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders is een samenwerkingsverband van 24 stamboeken en rasverenigingen voor schapen en geiten met bij elkaar ongeveer 4.000 leden. Wij behartigen de belangen van de kleinschalige en niet-bedrijfsmatige schapen- en geitenhouders in Nederland.

Referenties:

1) Interprovinciaal wolvenplan conceptversie 17 oktober 2018 ter besluitvorming door het IPO-bestuur
bron: www.gelderland.stateninformatie.nl (ingekomen stukken, statenbriefPS-nummer PS2018-703, datum publicatie 30-10-2018)

2) Positiebepaling wolven Platform KSG

bron: <http://www.platform-ksg.nl>

3) Rapportage RVO identificatie en registratie dieren 2016

bron: <http://www.platform-ksg.nl> (Thema wolven, documenten wolven)

Pagina 6, tabel 3, aantal UBN's (= locatie waar schapen worden gehouden) met diersoort schapen 4^e kwartaal 2016

Aantal schapen	Aantal UBN's
1-5	10.252
6-10	5.383
11-20	4.789
1-20	20.424
totaal (1-1000+)	28.790
percentage 1-20	71%

4) Agreement to participate in the EU Platform on Coexistence between People and Large Carnivores

bron: EU Platform on Coexistence between People and Large Carnivores

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/coexistence_platform.htm

5) 6th regional workshop of the EU Large Carnivore Platform on "the use of EU funds to support coexistence with large carnivores: review and outlook for the next funding period "

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/events_sub_workshop_Goslar.htm

6) Land weitet Förderung für wolfsabweisenden Herdenschutz aus: Hobbytierhalter von Schafen, Ziegen und Gatterwild profitieren, Pressemitteilung Nr. 119/2018, 26-10-2018

bron: <http://www.umwelt.niedersachsen.de/aktuelles/pressemitteilungen/land-weiteta-foerderung-fuer-wolfsabweisenden-herdenschutz-aus-hobbytierhalter-von-schafen-ziegen-und-gatterwild-profitieren-170364.html>

7) Persbericht Europese Commissie 8 november 2018: Amendments to the State aid Guidelines for the agriculture sector to better address damages caused by wolves and other protected animals

bron: https://ec.europa.eu/info/news/amendments-state-aid-guidelines-agriculture-sector-better-address-damages-caused-wolves-and-other-protected-animals-2018-nov-08_nl